

תורה שבעל פה

דינים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(14x5)	—	70 נקודות
פרק שני	—	(10x3)	—	30 נקודות
סך הכול	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (70 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה – 14 נקודות).

1. תשובה

- א. כתוב שניים מן המרכיבים שחייבים לומר בוידוי, לפי הרמב"ם. (4 נקודות)
- ב. אדם פגע באדם אחר ובא לבקש את מחילתו, אולם הנפגע מסרב למחול לו – מה הפוגע צריך לעשות? הבחן בין שני נפגעים. (6 נקודות)
- ג. "תשובה היא עניין של שינוי זהות: איך אני מזהה את עצמי, היכן 'אני נמצא' " (הרב עדין שטיינזלץ). לפי הרב עדין שטיינזלץ, הסבר את מהות התשובה. (4 נקודות)

2. זהירות בדרכים

- א. (1) "אפילו עבודה זרה, ואין צריך לומר עריות או חילול שבת, אינן כשפיכות דמים" (רמב"ם). כתוב שני הבדלים בין שפיכות דמים ובין העבירות עבודה זרה, עריות וחילול שבת. (2) הרמב"ם הוכיח מסיפור אחאב את החומרה הרבה של שפיכות דמים. הסבר את הוכחת הרמב"ם. (8 נקודות)
- ב. "אין כל היגיון במשפט: 'אתמול נהגתי מהר וכמעט התנגשתי – אבל ברוך ה' לא קרה כלום' " (הרב אביגדור נבנצל). הסבר את הטענה של הרב אביגדור נבנצל. (6 נקודות)

3. הלכות כשרות – איסור אכילת דם ודין מליחת הבשר

- א. (1) איזה דם שנמצא בביצים אסור מן התורה, ואיזה דם שנמצא בביצים אסור מדברי חכמים? (2) "כיום, רוב מוחלט של הביצים המשווקות בשוק מגיעות מלולים שבהם אין זכרים, והביצים אינן מופרות". כתוב שתי הלכות לקולא שנובעות מקביעה זו. (7 נקודות)
- ב. (1) כיצד מכשירים לאכילה בשר שעברו שלושה ימים מן הזמן שנשחט? נמק. (2) לדעת פוסקים רבים אפשר לרכוש בשר קפוא שלא הוכשר, ולמלוח אותו לאחר הפשרתו, אף שעבר זמן רב מן השחיטה. נמק את דעת פוסקים אלה. (7 נקודות)

4. הלכות בין אדם לחברו

- א. כתוב שני מצבים שבהם אדם פטור ממצוות פריקה וטעינה. (4 נקודות)
- ב. אדם שנכנס לחנות וטועם ממאכלים שאינו מתכוון לקנות – עובר על שני איסורים.
- כתוב את שני האיסורים, והסבר מדוע במעשה זה הוא עובר על כל אחד מהם. (7 נקודות)
- ג. הסבר מדוע אסור לקנות מגב חפץ שגנב. (3 נקודות)

5. הלכות שבת – בישול

- א. (1) הסבר את הכלל "אין בישול אחר בישול" בנוגע למאכלים מוצקים, והדגם יישום של כלל זה.
- (2) יש פוסקים שסוברים שכלל זה חל רק על מאכלים מוצקים, ולא על תבשילים נוזליים.
- הסבר את סיבת ההבדל בין דין "בישול אחר בישול" של מאכלים מוצקים ובין דין "בישול אחר בישול" של תבשילים נוזליים.
- (8 נקודות)
- ב. אדם שנוהג כדעה מחמירה בעניין חימום תבשיל נוזלי בשבת מתארח אצל אדם שנוהג כדעה מקילה בעניין זה.
- (1) האם האורח רשאי לאכול את התבשיל הנוזלי, אם המארח חימם מרצונו את התבשיל הנוזלי? נמק.
- (2) האם האורח רשאי לבקש מן המארח לחמם בעבורו את התבשיל הנוזלי? נמק.
- (6 נקודות)

6. הלכות שבת – בישול

- א. הפוסקים נחלקו אם מותר לבשל בשבת מאכל אפוי. כתוב נימוק לכל דעה. (6 נקודות)
- ב. (1) מהי "הגסה", ומדוע אסור מן התורה להגיס תבשיל שלא בושל כל צורכו ומונח על האש בשבת?
- (2) כלי ובו תבשיל הורד מן האש בשבת. באילו תנאים יעבור אדם על איסור בישול מן התורה, אם יגיס את התבשיל? כתוב את שני התנאים.
- (8 נקודות)

פרק שני (30 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 7-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

7. תקנת יום העצמאות

- א.** רב אחאי גאון למד כי חובה להודות ולשבח על נס, מן הפסוקים "הללו את ה' כל גוים... כי גבר עלינו חסדו" (תהלים, קי"ז, א'-ב'), ושאל: "אטו [=האם] משום דגבר עלינו חסדו הללו את ה' כל גוים?".
 הסבר את השאלה של רב אחאי גאון, ואת תשובתו על שאלה זו. (5 נקודות)
- ב.** כתוב שני נימוקים של הפוסקים לחגוג את יום העצמאות. (5 נקודות)

8. הלכות כשרות – בשר וחלב

- א.** כתוב שני מצבים שבהם מאכל בשרי קב ומאכל חלבי קב נאסרים לגמרי כשהם נוגעים זה בזה. (4 נקודות)
- ב.** בכלי בשרי שאינו בן יומו התבַּשֵּׁל תבשיל חלבי – מה דין הכלי ומה דין התבשיל? נמק. (6 נקודות)

9. הלכות שבת – בורר

- א.** מה הם שלושת התנאים שצריכים להתקיים כדי שמעשה הברירה ייחשב לדרך אכילה, ולא למלאכה האסורה בשבת? (4 נקודות)
- ב.** הפוסקים נחלקו כיצד מותר להוציא בשבת עצמות מדג או מעוף בזמן האכילה.
 כתוב את שתי הדעות, ואת הנימוק לכל אחת מהן. (6 נקודות)

10. הלכות שבת – בורר

- א.** "אם נפל גרעין לימון לתוך סלט – לא יוציא אותו לבדו, אבל יכול להוציאו עם מעט סלט".
 מדוע מותר להוציא את הגרעין עם מעט סלט? (3 נקודות)
- ב.** (1) כל החומשים בבית הכנסת מונחים בערבוביה. יהונתן רוצה להפריד בשבת בין החומשים הנדרשים לשימוש בעת הקריאה בתורה ובין שאר החומשים.
 כיצד מותר לו לעשות זאת? ציין שני תנאים.
- (2) האם לפני התפילה בשבת מותר לאדם לקחת מן המדף כמה ספרים לצורך שיעור שילמד לאחר התפילה?
 נמק את תשובתך. (7 נקודות)

בהצלחה!